

**МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НДПП 1.2.2 «СТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ»**

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
спеціальність 013 Початкова освіта
факультет іноземних мов

2020-2021 рік

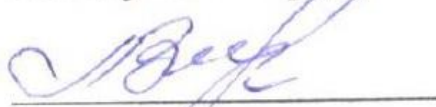
Робоча програма навчальної дисципліни «Історія педагогіки» для здобувачів вищої освіти за ОС «Бакалавр», спеціальністю 013 Початкова освіта (освітньо-професійна програма «Початкова освіта»). 2020 р. 29 с.

Розробники: **Задорожна-Княгницька Л.В.** – доктор пед. наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та освіти

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

(Задорожна-Княгницька Л.В.)

«28» серпня 2020 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01Освіта	нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність 013 Початкова освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – мультимедійна презентація		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Освітній рівень: бакалавр	28 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		62 год.	92 год.
		Індивідуальні завдання: 10 год	
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40/60%

для заочної форми навчання – 20/ 80%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: надання ґрунтовних знань з історії становлення та розвитку вітчизняної педагогіки й освіти, періодизації їх розвитку, особливостей формування провідних тенденцій, суперечностей і закономірностей освітніх процесів, співвідношення історії й сучасного розвитку педагогічної теорії та практики, актуалізації історичного досвіду в умовах модернізації національної освіти.

Завдання:

- ознайомлення з ідеями найбільш відомих діячів педагогічної ниви України;

- надання відомостей про прогресивні пошуки педагогів минулого;
- допомога в осмисленні духовного багатства українського народу;
- озброєння вміннями творчо використовувати найбільш раціональні, випробувані часом педагогічні думки і цим збагачувати арсенал педагогічних ідей сучасної національної школи.

- розвиток самостійного творчого мислення через аналіз, систематизацію, співставлення педагогічних пошуків вітчизняних діячів освіти;

- формування професійно значущих якостей студентів у процесі самостійного опрацювання навчального матеріалу;

- стимулювання самовиховання, самовдосконалення та самоосвіти студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістр повинен

Знати:

- основні етапи еволюції педагогічної теорії та практики в Україні та зарубіжних країнах;

- соціально-економічні та суспільно-політичні передумови становлення та розвитку освітніх систем протягом різних історичних періодів;

- зміст освітньої діяльності та педагогічних поглядів вітчизняних та зарубіжних освітніх діячів;

- методи історико-системного дослідження.

Вміти:

- здійснювати комплексний аналіз науково-педагогічних явищ і процесів у сфері освіти;

- застосовувати логіко-системний підхід у дослідженні сучасного розвитку освітніх систем;

- обґрунтовувати періодизацію історії педагогіки й освіти;

- виявляти і конструювати провідний педагогічний досвід;

- актуалізовувати історичні здобутки з метою використання в сучасних освітніх проектах.

Відповідно ОПП зміст навчальної дисципліни «Історія педагогіки» забезпечує такі результати навчання:

<p>Знання: – психології та педагогіки, змісту й вимог Державного стандарту початкової освіти, теорії початкової освіти, методик та методів навчання та виховання молодших школярів, можливостей і умов їх застосування для підвищення ефективності освітнього процесу;</p>	PH 1
<p>Вміння: – критично осмислювати знання про основні історичні етапи розвитку початкової освіти в Україні та у зарубіжних країнах, визначаючи позитивні тенденції, негативні наслідки.</p>	PH 11

Відповідно ОПП зміст навчальної дисципліни «Історія педагогіки» забезпечує сприяє формуванню таких компетентностей:

Інтегральна компетентність	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	
Загальні компетентності	
- Здатність діяти громадянські свідомо на основі загальнолюдських ціннісних орієнтирів, вміти застосовувати основні принципи функціонування сучасного суспільства сталого розвитку та його соціальних інститутів в умовах ринкових відносин, дотримуватися основ безпеки професійної діяльності та здорового способу життя.	КЗ-1
- Здатність до збору, обробки, збереження, продукування, передачі й аналізу професійно важливої інформації з різних джерел.	КЗ-2
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
<i>Предметні компетентності:</i>	
– <i>Соціально-громадянська компетентність.</i> Здатність розуміння сутності громадянського суспільства; володіння знаннями про права і свободи людини; усвідомлення глобальних (зокрема й екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв'язанні; усвідомлення громадянського обов'язку та почуття власної гідності; вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв'язання; навички ефективної та конструктивної участі в цивілізаційному суспільному розвитку; здатність до ефективної командної роботи; вміння попереджувати та розв'язувати конфлікти, досягаючи компромісів.	КП-7
<i>Педагогічні компетентності:</i>	
– <i>Виховна.</i> Здатність до здійснення виховної діяльності; до планування, проектування й аналізу виховного процесу початкової школи як цілісної педагогічної системи, яка включає мету, завдання, зміст, методи,	КП-10

прийоми, педагогічні засоби, форми організації, діяльність вихователя й вихованців; спрямованість на досягнення відповідних результатів; здатність ефективно використовувати виховний потенціал уроків і позаурочних занять.

– *Рефлексія та професійний саморозвиток.* Здатність до усвідомлення своєї ролі як педагога початкової освіти, системи цінностей, мети та завдань професійної діяльності вчителя; здатність до аналізу власної професійної діяльності щодо реалізації поставлених цілей та завдань; здатність до визначення сильних і слабких сторін власної педагогічної діяльності; здатність до самооцінювання результатів педагогічних впливів із забезпечення якості діяльності з навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність до усвідомлення потреби в саморозвитку з метою набуття додаткових професійних компетентностей; здатність до планування заходів щодо досягнення власних цілей щодо професійного розвитку; готовність брати участь в роботі творчих груп, методичних об'єднань учителів початкових класів; здатність до відстеження власного фізичного, психічного (інтелектуального та емоційного) духовного (морального) та соціального здоров'я, намагання досягнення їх рівноваги шляхом оптимізації витрат робочого часу і енергії.

КП-15

– *Рефлексія та професійний саморозвиток.* Здатність до усвідомлення своєї ролі як педагога початкової освіти, системи цінностей, мети та завдань професійної діяльності вчителя; здатність до аналізу власної професійної діяльності щодо реалізації поставлених цілей та завдань; здатність до визначення сильних і слабких сторін власної педагогічної діяльності; здатність до самооцінювання результатів педагогічних впливів із забезпечення якості діяльності з навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність до усвідомлення потреби в саморозвитку з метою набуття додаткових професійних компетентностей; здатність до планування заходів щодо досягнення власних цілей щодо професійного розвитку; готовність брати участь в роботі творчих груп, методичних об'єднань учителів початкових класів; здатність до відстеження власного фізичного, психічного (інтелектуального та емоційного) духовного (морального) та соціального здоров'я, намагання досягнення їх рівноваги шляхом оптимізації витрат робочого часу і енергії.

КП-20

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Зародження педагогічної теорії в Україні

Тема 1

Вступ. Предмет і завдання історії педагогіки як науки

Характеристика історії педагогіки як науки, її предмет та загальнокультурне значення. Співвідносність понять „історія педагогіки”, „історія етнопедагогіки”, „історія розвитку педагогічної думки”. Функції історії педагогіки як науки. Зв'язок історії педагогіки з іншими науками.

Виникнення історії педагогіки як науки та етапи її розвитку та становлення.

Характеристика виховання як суспільного явища. Концепції його виникнення. Біологічний (Г.Спенсер, Ш.Летурно), психологічний (П.Моро), релігійний (К.Шмідт), трудовий (К.Маркс, Ф.Енгельс), соціокультурний (В.Сухомлинський) підходи щодо розуміння факторів виникнення виховання.

Історичні етапи розвитку педагогічної думки України та їх загальна характеристика.

Зародження педагогіки в Україні. Педагогіка давніх слов'ян (мета виховання, етапи раннього виховання дітей у давніх слов'ян, вплив релігійного світогляду давніх слов'ян на виховання дітей).

Основні поняття: історія педагогіки, історія розвитку педагогічної думки, етнопедагогіка, функції історії педагогіки, джерела вивчення історії педагогіки, теорії походження виховання, етап розвитку педагогічної думки, мета, засоби, методи виховання, будинки молоді, матріархат, язичницькі вірування, обряди, табу, ініціація.

Тема 2

Світова педагогічна думка та її вплив на розвиток педагогічної думки України

Перші школи у світовій цивілізації (школи Шумери, Єгипту, Китаю, школа й освіта давнього Риму). Педагогічна думка давнього Риму (педагогічні погляди Цицерона, Сенеки, Квінтіліана). Школа і педагогічна думка древньої Греції (спартанське та афінське виховання, педагогічні погляди Платона, Аристотеля, Демокріта).

Чернецьке та лицарське виховання в умовах феодального суспільства. Педагогічні ідеї гуманістів В. да-Фельтре, Ф.Рабе. М.Монтеня, Е.Ротердамського, Т.Мора, Т.Кампанелли.

Ян Амос Коменський – засновник педагогіки Нової доби. Короткі біографічні відомості про Я.А.Коменського, система його педагогічних ідей. Вихідні положення педагогіки Я.А.Коменського. Загальна характеристика „Великої дидактики” та дидактичних поглядів педагога.

Принципи навчання за Я.А.Коменським (свідомості й активності, „золоте правило дидактики”, принцип послідовності й систематичності). Стадії навчання. Підручники Я.А.Коменського.

Питання виховання у педагогічній спадщині Я.А.Коменського. Принципи морального виховання. Поняття народності виховання. Природовідповідність як головний принцип виховання.

Система шкіл (материнська, школа рідної мови, гімназія, академія). Зародки диференціації навчання та виховання в Я.А.Коменського. Значення діяльності Я.А.Коменського для розвитку педагогічної теорії та практики.

Загальна характеристика педагогічних поглядів Ж.-Ж.Руссо, Й.Песталоцці, А.Г.Дістервега, Й.Гербарта.

Основні поняття: школа писців, школи „сян” та „сую”, система виховання, калокагатія, етапи виховання, тривіум, квадріум, „сім вільних мистецтв”, чернецьке виховання, лицарське виховання, теорія „елементарного навчання”, теорія „вільного виховання”, природовідповідність виховання, чуттєвий досвід, дидактика, принцип навчання, свідомість та активність, систематичність, послідовність, „золоте правило дидактики”, природовідповідність, стадія навчання, пансофізм, материнська школа, школа рідної мови, гімназія, академія, універсальний учитель.

Тема 3

Школа і педагогічна думка Київської Русі

Передумови розвитку шкільної освіти в Київській Русі: становлення феодального способу виробництва, розвиток державності, зростання та розвиток міст, потреба у грамотному державотворенні, розвиток ремесел й торгівлі).

Характеристика шкільної освіти в Київській Русі. Школи „книжного вчення”, монастирські школи, школи грамоти. Характеристика кормильства як окремої галузі домашнього виховання. „Школи-дяківки” та їх значення у розвитку вітчизняної культури.

Педагогічна думка Київської Русі. Офіційні концепції виховання та народно-педагогічні погляди як складові педагогічної думки Київської Русі. Літописець Нестор як прихильник концепції монастирського виховання („Житіє Феодосія Печерського”). Загальна характеристика „Слова про закон і благодать” Іларіона. Просвітницька діяльність літописця Нестора. Освітня діяльність та педагогічні погляди К.Туровського та Іоанна. „Повчання дітям” В.Мономаха, його гуманістичні основи та значення у розвитку педагогічної теорії та практики Київської Русі.

Основні поняття: баяння, пестування, наслідування, „книжне вчення”, монастирська школа, школа грамоти, „школа-дяківка”, кормильство, побратимство, посестринство, майстри грамоти, християнство, жіноча освіта, Кирило-Мефодіївська писемна традиція.

Тема 3

Виховання і школа України XIV - XV століть

Загальна характеристика передумов виникнення та розвитку шкільної освіти.

Шкільна освіта в Україні XIV - XV ст. Виникнення братських шкіл, єзуїтські

навчальні заклади, протестантські школи. Роль та значення освітньої діяльності мандрівних дяків для розвитку вітчизняної педагогічної теорії та практики.

Культурно-освітня діяльність Юрія Дрогобича, загальна характеристика його життєвого та творчого шляху. Значення „Прогностичної оцінки поточного” Ю.Дрогобича як першої друкованої праці східних слов'ян.

Освітня діяльність Павла Русина, її гуманістичні основи. Ідея європеїзму в педагогічній думці XIV - XV ст.

Основні поняття: церковні школи, початкові школи, окатоличення, полонізація, „бакаляр”, „дидакал”, педагогіка народного календаря, буквоскладальний метод навчання грамоти, європеїзм.

Змістовий модуль II *Педагогіка й освіта XIV-XVIII ст.*

Тема 1

Виховання та школа XVI – XVIII ст.

Історичні передумови українського Відродження. Ідея гуманізму як провідна ідея виховання у XVI – першій половині XVIII ст.

Загальна характеристика системи освіти в період Відродження. Поняття братських шкіл, їх виникнення та розвиток. Львівська та Луцька братські школи. Особливості організації та діяльності братських шкіл України. Зміст навчання, класна система занять, методи та засоби навчання у братських школах. Значення діяльності братських шкіл у розвитку вітчизняної освіти та культури.

Спеціальні школи України періоду Відродження. Характеристика „шкіл-дяківок”, шкіл полкової музики, шкіл підготовки полкових старшин і канцеляристів, народних професійних шкіл мистецтв і ремесел. Елементарні школи (католицькі, уніатські, протестантські, парафіяльні, монастирські православні).

Вища освіта XVI – першої половини XVIII ст. Києво-Могилянська академія та її культурно-історичне значення. Характеристика діяльності навчального закладу. Зміст навчання, методи, засоби навчання у Києво-Могилянській академії. Викладачі та випускники навчального закладу.

Острозька академія, Тихоріанська академія (Харківський колегіум), Львівський університет. Чернігівський, Переяславський, Кременецький, Острозький, Володимир-Волинський, Вінницький, Житомирський, Рівненський, Луцький, Кам'янець-Подільський колегіуми.

Українське козацтво, його роль у національно-визвольній боротьбі українського народу. Поняття козацької педагогіки.

Мета виховання у козацькій педагогіці, її основні провідні ідеї (свобода й незалежність України, непорушність прав людини й народу, суверенність особистості). Кодекс лицарської звитяги як основа козацького виховання, його основні положення.

Характеристика ступенів української козацької системи виховання: дошкільне родинне виховання, шкільне виховання, підвищена або вища освіта. Система козацьких шкіл (школи джур, січові школи, церковні школи). Загальна

характеристика „Козацької читанки” як засобу навчання у січових та козацьких школах.

Основні поняття: гуманізм, патріотизм, окатоличення, полонізація, культурно-визвольна боротьба, братські школи, класна система занять, букво-складальний метод навчання грамоти, методи навчання, магістр, інспектор, цензор, дидакал, професор, спудей, студент, колегія, академія, „школадяківка”, семінарія, народні професійні школи мистецтв і ремесел, січові, полкові, монастирські школи, школи мандрівних дяків, козацтво, козацька педагогіка, козацька система виховання, школи джур, січові школи.

Тема 2

Представники педагогічної думки XVI- XVII ст.

Офіційні документи, статuti братських шкіл, твори діячів братських шкіл, філософські трактати, усна народна творчість як відображення педагогічної думки епохи українського Відродження.

Внесок І.Федорова у розвиток педагогічної теорії та практики. Антифеодальна спрямованість творів Стефана та Лаврентія Зизаніїв, їх просвітницька діяльність. Загальна характеристика творів Л.Зизанія „Наука ко читанню и розумению письма словенського...”, „Лексикос”, „Грамаіка словенська...”, „Катехізіс”.

Розгляд І.Вишенським проблем освіти та виховання у творах „Викриття диявола-світодержця...”, „Тобі, котрий мешкає в землі, що зветься Польська...”, „Короткослівна відповідь Феодула...”. Ідея рівності людей та критика єзуїтської системи виховання.

Просвітницька діяльність та педагогічні погляди К.Ставровецького. Характеристика творів „Зерцало богословия”, „Євангеліє учительное...”, „Перло многоценное...”. Загальна рівність людей як провідна ідея педагогічних творів К.Ставровецького.

Просвітницька діяльність М.Смотрицького. Значення праць полеміста „Тренос”, та „Грамаіка славенскія правильное синтагма...” у розвитку педагогічної теорії та практики.

Автор підручників Є.Славинецький. Дитячий кодекс „Громадянство звичаїв дитячих”. Народні чесноти, норми християнської моралі як основа педагогічних поглядів Є.Славинецького. Характеристика основних моральних добродійностей, на виховання яких спрямовані настанови трактату.

Данило Туптало як культурний та освітній діяч епохи Відродження. Повчально-моралістичні ідеї праці Д.Туптала „Четї-Мінеї”.

Педагог та просвітник П.Попович-Гученський, демократизм його педагогічних поглядів. Погляди на трудове виховання, дитячі ігри, виховання дітей-сиріт та особистість учителя у творах П.Поповича Гученського.

Педагогічна діяльність та погляди С.Полоцького. Характеристика основних педагогічних ідей, викладених автором у творах „Книжка вопросов и ответов, иже в юности сердцем зело потребе суть”, „Обед душевный”, „Вечера душевная”. Елементи принципу прородовідповідності у педагогічних творах

С.Полоцького. Провідні педагогічні ідеї просвітителя: виховання та середовище як провідні чинники формування особистості, батьківське виховання, значення чесного способу життя батьків, їх особистий позитивний приклад у вихованні дітей, поширення знань як основа процвітання країни.

К.Острозький як просвітитель, організатор освіти, засновник Острозької академії, меценат.

Освітня діяльність та педагогічні погляди Іова Борецького. Загальна характеристика творів „О воспитании чад”, „Пересторога”. Обстоювання значущості вітчизняної науки у творах І.Борецького.

Просвітитель П.Беринга. Значення „Лексикону...” П.Беринди як навчального посібника енциклопедичного характеру.

Освітня діяльність Ф.Прокоповича, проблематика його творів „Про поетичне мистецтво”, „Перше повчання отрокам”, „Духовний регламент”.

Організатор освіти в Україні П.Могила, його літературна, культурна та меценатська діяльність. Значення діяльності П.Могили у розвитку вітчизняної освіти та культури.

Основні поняття: ідея рівності людей, демократизм, національна спрямованість педагогічних творів, антиклерикальні ідеї, патріотизм, виховання на традиціях православної релігії, суспільна обумовленість завдань виховання, право особистості на розвиток її духовних потреб, „пестунство”, „граматик”, „дітоучитель”, батьківське виховання, природовідповідність, вікова періодизація

Тема 3

Педагогічна концепція Г.Сковороди

Г.Сковорода як філософ, педагог та виразник ідеалів народної педагогіки. Гуманістичні засади педагогічної концепції Г.Сковороди: власна гносеологія, позитивний досвід освітніх установ, народний педагогічний досвід. Народність й демократизм його педагогічних поглядів.

Мета й завдання виховання за Г.Сковородою. Розробка просвітником питань розумового виховання та навчання. Питання морального виховання. Взаємозв'язок моральності та щастя людини. Навчання вдячності як ключове завдання морального виховання. Визначення краси людини через її добрі справи, чистоту й благість.

Ідея „сродньої” праці. „Сродність” діяльності людини як основа її щастя. Визначення праці як „саморушійної пружини” її життя.

Розум людини, її серце та працелюбність як три предмети виховання.

Байки Г.Сковороди та їх морально-гуманістичне спрямування. Основні ідеї, висловлені автором у притчі „Влячний Еродій”.

Основні поняття: гносеологія, „природа народу”, „сродня” праця, принцип природо відповідності, демократизм, доступність освіти, розвиток природних задатків дитини, ідеал загального земного щастя, поєднання особистих та загальних інтересів, розум, серце та працьовитість як предмети виховання.

Тема 4

Представники педагогічної думки XVII ст.

Педагогічна спрямованість літературних творів І.Котляревського та його педагогічна діяльність. Внесок І.Котляревського у розвиток вітчизняної педагогічної думки та освіти. Основи педагогічної діяльності І.Котляревського: гуманізм, демократизм, народність.

Я.Козельський як просвітитель, філософ, вчений-енциклопедист. Ідея взаємозв'язку „науки” та „натури” у творі „Рассуждения двух индийцев Калана и Ибрагима о человеческом познании”. Створення Я.Козельським класифікації різних галузей наукового пізнання, висвітлення ним дидактичних питань. Правила навчання за Я.Козельським.

Життєвий та творчий шлях І.Тимківського, загальна характеристика його педагогічного твору „Загальні думки про навчання і заклади”. Педагогічний ідеал та засоби його досягнення (розвиток природних сил. Збагачення спадкових даних дітей, виховання „розуму серця”).

Дидактичні погляди І.Тимківського, розробка ним проблеми шкільних підручників, питань підвищення ефективності свідомого засвоєння знань, роботи з невстигаючими дітьми.

Педагогічні ідеї В.Каразіна. Роль освітнього діяча у створенні Міністерства народної освіти (1802 р.) та відкритті Харківського університету. Загальна характеристика твору В.Каразіна „Предварительные правила народного просвещения”. Розробка педагогом програми навчання сільських дівчаток у народних школах.

Основні педагогічні ідеї В.Каразіна: широка освіта народу, безстановий характер освітньої системи, раціональний характер освіти, навчання рідною мовою.

Освітня діяльність П.Білецького-Носенка, пропаганда прогресивних педагогічних ідей вітчизняних і зарубіжних освітніх діячів. Основні педагогічні ідеї П.Білецького-Носенка: виховання патріотичних почуттів, гармонійний розвиток особистості, засудження схоластики й догматизму в навчанні, розвиток в дітях природної жвавості, активності, самостійності мислення, природних нахилів.

Розробка педагогом теорії та методики естетичного виховання. Загальна характеристика його праці „Про смаки”.

Справедливе й гуманне ставлення до учнів з боку вчителів і батьків як запорука успішності виховання.

Основні поняття: „тілесне виховання”, виховання „розуму серця”, патріотизм, гуманізм, народність, рівноправність, освіта для жінок, взаємозв'язок „науки” і „натури”, естетичне виховання, свідоме засвоєння знань, широка освіта народу, навчання рідною мовою.

Змістовий модуль III

Школа та педагогічна думка України першої половини XIX ст.

Тема 1

Виховання та школа України першої половини XIX ст.

Коротка характеристика соціально-економічного становища України у першій половині XIX ст. Зникнення сільських шкіл, реформування системи освіти в царській Росії. Вплив Статуту 1804 р. на систему освіти України. Політика насильницької русифікації царським урядом українських земель.

Характеристика церковнопарафіяльних шкіл, повітових училищ, гімназій, ліцеїв та університетів як структурних ланок системи освіти.

Становий характер освіти. Характеристика та призначення духовних семінарій та училищ, приходських шкіл як окремих типів навчальних закладів.

Боротьба прогресивних освітніх діячів за створення народних шкіл.

Основні поняття: духовна семінарія, духовне училище, приходське училище, парафіяльне училище, гімназія, повітове училище, теорія формальної освіти, теорія матеріальної освіти, класичні і реальні прогімназії.

Тема 2

Педагогічні ідеї О.В.Духновича

Основні засади педагогічної концепції О.В.Духновича та його культурно-освітня діяльність. Ідея народності виховання. Характеристика принципу природовідповідності виховання за В.О.Духновичем.

Погляди освітнього діяча на мету, завдання й провідні напрями виховання. Форми й методи розумового, морального, трудового, фізичного виховання в педагогічній концепції О.В.Духновича. Методи виховання (переконання, приклад, заохочення, покарання, живе слово вчителя, приязне ставлення вчителя до дітей).

Висвітлення освітнім діячем ролі вчителя у справі виховання дітей. „Народная педагогия в пользу учителей и училищ сельских” та її значення у розвитку освітньої справи в Україні.

Характеристика основ сімейного виховання за О.В.Духновичем. Відповідальність батьків за долю своїх дітей перед суспільством

Основні поняття: ідея народності виховання, національне самовизначення, природовідповідність виховання, розумове виховання, мета та завдання виховання, методи виховання, сімейне виховання.

Тема 3

Представники педагогічної думки XIX ст.

Адміністративно-педагогічна і просвітницька діяльність М.І.Пирогова, його роль у створенні учительських семінарій. Загальна характеристика проекту єдиної шкільної системи за М.І.Пироговим.

Педагогічні погляди та освітня діяльність Т.Шевченка: ідея створення національної світської безстанової школи, проблема сімейного виховання та

роль матері у справі виховання дітей, критика змісту навчання у класичних гімназіях.

Культурно-освітня діяльність „Руської трійці” (М.Шашкевич, І.Вагилевич, Я.Головацький).

Прогресивна спрямованість освітньої діяльності Л.Глібова, М.Костомарова та П.Куліша, обстоювання ідеї народної школи з українською мовою навчання.

Ідея національної школи у громадській діяльності М.Драгоманова.

Основні поняття: єдина народна загальноосвітня школа, народна школа, демократична педагогіка, виховуюче навчання, диференційований підхід, загальна безстанова освіта, недільна школа, принцип народності, самостійність української мови, національна школа.

Тема 4

Видатний вітчизняний педагог К.Ушинський

К.Ушинський – основоположник вітчизняної педагогічної науки.

Характеристика педагогіки як науки і мистецтва у спадщині К.Ушинського. Ідея народності виховання як основа його педагогічної концепції К.Ушинського. Поняття народності виховання. Загальна характеристика передмови до „Педагогічної антропології”.

Дидактичні погляди К.Ушинського: характеристика закономірностей навчання та дидактичних принципів (свідомості й активності, наочності, послідовності, міцності знань, виховуючого характеру навчання, емоційності), умови раціонального навчання. Підручники К.Ушинського „Дитячий світ” та „Рідне слово”.

Погляди К.Ушинського на виховання. Формування гармонійно розвиненої людини як мета виховання. Праця - головний засіб виховання. Форми та методи трудового виховання. Особливості виховання моральних переконань і звичок. Питання статевого, фізичного та естетичного виховання.

К.Ушинський про вчителя та його підготовку. Вимоги до особистості вчителя та його якостей. Загальна характеристика „Проекту учительської семінарії”.

Значення науково-педагогічної діяльності К.Ушинського у розвитку вітчизняної теорії та практики.

Основні поняття: виховне мистецтво, ідея народності виховання, стадії навчання, свідомість й активність навчання, наочність, послідовність, виховуючий характер навчання, емоційність викладання, типи уроку, трудовий принцип виховання, виховання моральних переконань і звичок сімейне виховання, статево, естетичне, фізичне виховання, учительська семінарія.

Змістовий модуль IV

Освітні діячі кінця XIX - початку XX ст.

Тема 1

Школа й освіта України кінця XIX- початку XX ст.

Коротка характеристика соціально-економічного становища на українських землях у кінці XIX - на початку XX ст.

Громадсько-політичний рух 50-60 років XIX ст. та його вплив на розвиток школи та освіти. Характеристика буржуазно-ліберального, буржуазно-демократичного, революційно-демократичного та національного напрямків громадсько-політичного руху.

Характеристика системи освіти України в кінці XIX - на початку XX ст. Розвиток педагогічної журналістики та її проблематика. Виникнення прогресивних тенденцій у вітчизняній педагогічній думці.

Основні поняття: громадсько-педагогічний рух, розвиток педагогічної преси, реформа шкільної освіти, буржуазно-ліберальний напрямок, революційно-демократичний напрямок громадсько-педагогічного руху, просвітницькі товариства, громадські школи, просвіта серед народу.

Тема 2

Освітні діячі другої половини XIX- початку XX ст.:

М.Корф, Х.Алчевська, Т.Лубенець, С.Миропольський, М.Демков

Освітня діяльність М.Корфа, його роль у створенні земських шкіл. Мета, напрями та принципи виховання у педагогічній спадщині М.О.Корфа.

Освітня діяльність Х.Алчевської. Недільні школи та їх значення у розвитку українського шкільництва. Методика позакласного читання для дорослих, розроблена Х.Алчевською.

Педагогічні погляди С.Миропольського. Короткі біографічні відомості про педагога. Загальна характеристика цілісної системи виховання С.І.Миропольського. Питання дидактики. Теорія виховуючого навчання, розроблена педагогом. Погляди С.Миропольського на особистість учителя та його підготовку.

Педагогічні здобутки Т.Лубенця. Підручники Т.Лубенця та висвітлення в них ідеї народної школи. Популяризація педагогічних ідей К.Ушинського та М.Пирогова.

М.Демков як автор численних підручників з педагогіки та педагогіки. Основні погляди діяча та його викладацька діяльність. Внесок М.Демкова у розвиток вітчизняної педагогічної теорії та практики.

Основні поняття: формальна та матеріальна освіта, загальна світська освіта, реформація школи, земська школа, домашня школа, пояснювальне читання, жіноча недільна школа, формальний, теологічний, антропологічний, методологічний принципи навчання, виховуюче навчання, просвіта.

Тема 3

Українські письменники у боротьбі за прогресивну педагогічну думку

Педагогічні погляди І.Франка, боротьба за передову демократичну школу. Загальна характеристика статі І.Франка „Наші народні школи та їх потреби”. Критика незадовільного стану освіти і шкільної справи в Галичині. Здійснення єдності розумового, фізичного й морального виховання як важливе завдання школи. Питання особистості вчителя та його підготовки у спадщині І.Франка.

Педагогічні пошуки Б.Гринченка. Характеристика його основних ідей: просвіта як засіб національного відродження. підготовка та видання підручників українською мовою, відстоювання української мови як національної, ідея єднання інтелігенції зі своїм народом.

Педагогічна проблематика літературних творів П.Грабовського. Людина-борець як кінцева мета виховання. Загальна характеристика статі П.Грабовського „О развитии школьного образования в Ахтырском уезде Харьковской губернии”. Висвітлення страдницької долі дітей бідняків у циклі віршів, присвячених дітям.

Освітня діяльність М.Коцюбинського. Засудження соціальних причин культурної відсталості України. Боротьба письменника й педагога за поліпшення стану народних учителів. Питання трудового й морального виховання молоді у літературній спадщині письменника.

Висвітлення питань створення народної школи у літературних творах Л.Українки. Проблема дитячого читання та дитячої літератури. Підручник „Стародавня історія східних народів”. Висвітлення ролі вчителя у суспільстві, його якостей та підготовки, питання родинного виховання та особливої ролі матері в сім'ї.

Педагогічні погляди С.Васильченка: критика комплексної системи навчання, проблеми морального виховання учнів, виховання почуття колективізму, розвиток дитячих інтересів.

Основні поняття: критика політики царату в галузі освіти, демократизація школи, народна освіта, рідна мова навчання, проблема дитячого читання і дитячої літератури, сімейне виховання, просвіта серед народу, ідея єднання інтелігенції з народом, народний учитель.

Тема 4

Борці за розбудову української національної школи В.Науменко, М.Аркас, М.Грушевський

В.Науменко як історик вітчизняної педагогіки, методист, новатор і теоретик педагогічної науки, його просвітницька та наукова діяльність у Старій громаді. Загальна характеристика статі „Націоналізація школи в Україні”. Значення просвітницької діяльності В.Науменка у розвитку вітчизняної теорії та практики.

Історик, етнограф, композитор, поет та педагог, автор „Історії України-Русі” М.Аркас. Збереження та популяризація народної творчості у

просвітницькій діяльності педагога, його меценатська діяльність.

Педагогічні погляди М.Грушевського: здійснення освіти на засадах традицій національної культури, домінування у вихованні моральності, національної самосвідомості, ідеї демократизації, гуманізації, пріоритетності загальнолюдських національних цінностей. Внесок у розвиток вітчизняної історичної науки („Історія України-Русі”).

Основні поняття: Стара громада, українізація народної школи, захист національного слова, національно-культурне відродження, національне подвижництво, національна самосвідомість, прилучення до надбань духовної культури, соціально-виховна роль сім'ї, громадянське виховання.

Змістовий модуль V *Освітні діячі 1918-1939 рр.*

Тема 1.

Розбудова національної освіти періоду Української Народної Республіки

Основні принципи перебудови народної освіти в УНР: світський характер освіти, загальність, обов'язковість, загальнодоступність та рівноправність усіх націй та народностей. Що мешкають на території України). Відновлення діяльності товариства „Просвіта” та Всеукраїнської вчительської спілки. Утворення Генерального секретаріату як підрозділу управління освітою.

Реформування системи освіти в Добу Гетьманщини. Централізація освіти, скасування шкільних рад, поширення мережі приватних навчальних закладів, відкриття гімназій з українською мовою навчання, відновлення діяльності Київського університету, організація Української Академії наук.

Розвиток української національної освіти у період Директорії. Основні напрями діяльності Міністерства освіти: розробка програми єдиної української школи, затвердження нового правопису української мови, підготовка педагогічних кадрів. Закон „Про державну українську мову” (1919 р.)

Основні поняття: світський характер освіти, загальнодоступність та рівноправність як принципи організації системи освіти, Генеральний секретаріат освіти, Всеукраїнська учительська спілка, Міністерство освіти, створення українських національних вищих навчальних закладів.

Тема 2.

Освітні діячі періоду Української Народної Республіки:

Я.Чепіга, С.Черкасенко, В.Винниченко, І.Огієнко

Проблематика педагогічних праць Я.Чепіги: навчання дітей рідною мовою, рівень і стан викладання навчальних дисциплін, методи та зміст навчання, система організації освіти. Основна педагогічна позиція - єдина трудова вільна школа. Загальна характеристика „Проекту української школи”. Основні характеристики нової української школи за Я.Чепігою.

Обстоювання Я.Чепігою ідеї вільного виховання. Негативне ставлення до

класового підходу в педагогічному середовищі. Педологічний напрямок діяльності Я.Чепіги.

Боротьба С.Черкасенка за просвіту народу та створення національної школи. Основні аспекти публікацій педагога: безправне становище народних учителів та боротьба за його покращення, питання ознайомлення учнів з рідною літературою, підготовка українських підручників. Роль С.Черкасенка в організації видавництва „Українська школа”.

Педагогічне спрямування громадської діяльності В.Винниченка. Педагогічні питання у програмі „Відродження нації”.

Культурно-громадська діяльність І.Огієнка. Загальна характеристика праць „Українська культура” та „Рідна мова”. Мова як головна підвалина шкільної освіти, осередок шкільної науки. Утвердження права на існування національних навчальних закладів.

Основні поняття: нова українська школа. рідна мова навчання. створення національних підручників, педологічний напрямок у вихованні, підготовка вчителів для народних шкіл. дошкільне виховання, відродження нації через просвіту народу та організацію національних шкіл, духовність як ключова риса особистості.

Тема 3

Педагогічна концепція С.Русової

Життєвий та творчий шлях С.Русової. Стрижневі ідеї її педагогічних поглядів: гуманізм, демократизм, відродження й утвердження високих духовних цінностей українського народу, його культури, національної школи. системи освіти. Рідне слово як найдієвіший засіб національного виховання.

Розробка С.Русовою теорії дошкільного виховання. Загальна характеристика праць „Націоналізація дошкільного виховання”, „В дитячому садку”, „Дошкільне виховання”.

Питання розбудови національного шкільництва закордоном у педагогічній спадщині освітньої діячки. Раціональне поєднання у теорії виховання кращих надбань світової педагогічної думки та вітчизняного історичного досвіду.

Гуманізм та український національний альтруїзм як основи національної педагогіки С.Русової. Основні характеристики майбутньої української школи.

Мета та завдання виховання (розумове, моральне, трудове виховання).

Шляхи підготовки українського вчительства(створення спеціальних навчальних закладів, внесення змін до діяльності існуючих вчительських шкіл, організація у вищих навчальних закладах кафедр українознавства).

Основні поняття: гуманізм, демократизм, відродження й утвердження високих духовних цінностей, теорія дошкільного виховання, національне виховання, національна єдина школа, вироблення характеру, „національне розуміння дитини”.

Тема 4

Педагогічна система А.Макаренка

Загальна характеристика педагогічної спадщини А.Макаренка. Основні риси виховання в колонії ім.М.Горького та комуні ім.Ф.Дзержинського. Характеристика складових педагогічної системи А.Макаренка.

Вчення педагога про колектив, його ознаки, стадії розвитку, закони життя і діяльності колективу. Принципи дитячого колективу та умови його створення.

Розробка А.Макаренком питань сімейного виховання. Загальна характеристика його праць „Книга для батьків” „Лекції про виховання дітей” Різновиди батьківського авторитету.

Зв'язок навчання з продуктивною працею. Форми та методи трудового виховання школярів.

Неоднозначність оцінки педагогічної діяльності А.Макаренка у вітчизняній та зарубіжній педагогічній думці.

Основні поняття: колектив, стадії розвитку колективу, принципи колективу, закон руху колективу, закон наступності поколінь, паралельна педагогічна дія, традиції колективу, система перспективних ліній, батьківський авторитет, трудове виховання, воєнізація, продуктивна праця.

Тема 5

Освітня діяльність А.Синявського, М.Скрипника, О.Музиченка, О.Залужного, Г.Ващенко

Основні віхи життєвого та творчого шляху А.Синявського, його діяльність в період українізації школи та освіти. Загальна характеристика педагогічних праць А.Синявського „Древлянська земля” „Ритуал у фольклорі”, „Методика економгеографії”.

Біографічні відомості про М.Скрипника, характеристика основних напрямів його роботи. Розуміння М.Скрипником понять „українізація школи”, „національна культура”, „національна форма мистецтва”. Втілення наркомом в життя класового, політичного підходу до виховання та освіти.

Характеристика педагогічної діяльності О.Музиченка, його праці „Монізм і школа”, „Філософсько-педагогічна думка і шкільна практика у сучасній Німеччині”, „Звіт про спеціальні заняття педагогікою у закордонному відрядженні”. Боротьба О.Музиченка за демократизацію школи. Характеристика ідеї єдиної школи. Обстоювання педагогом ідеї комплексності навчання.

Загальна характеристика педагогічної діяльності О.Залужного, педологічне спрямування його творчих пошуків. Розробка педагогом теорії колективу („Вступ до педагогіки колективу”, „Учення про колектив”, „Соціальні настановлення й колективні навички у дітей трудових шкіл”). Розуміння О.Залужним сутності та змісту навчання у трудовій школі. Погляди педагога на проблему обдарованості дитини.

Розробка Г.Ващенко питання національного виховного ідеалу. Загальна характеристика праць „Загальні методи навчання”. „Система освіти у

самостійній Україні”. „Система навчання”. „Виховний ідеал”.

Основні поняття: етнопедагогіка, українізація, національна культура, національна форма мистецтва, колектив, демократизація школи, педологія, рефлексологія, трудова школа, колективні навички, національний виховний ідеал.

Змістовий модуль VI: Яскраві особистості педагогіки радянської доби

Тема 1

Стан школи та освіти у 40-80-х роках ХХ ст.

Особливості післявоєнної розбудови системи освіти в Україні. Запровадження обов'язкового загального семирічного навчання (2949 р.). Створення шкіл-інтернатів як навчальних закладів нового типу (1958 р.).

Загальна характеристика закону „Про зміцнення зв'язку школи з життям та про подальший розвиток системи освіти СРСР” (1958 р.). Система шкільної освіти 50-60х рр. (загальна обов'язкова восьмирічна школа, повна середня школа, школа-інтернат, вечірня, змінна, заочна середня школа, технікум та інші вищі навчальні заклади).

Реформування системи освіти в 60-ті рр. Постанови ЦК КПРС „Про зміни терміну навчання в середніх загальноосвітніх трудових політехнічних школах з виробничим навчанням” (1964 р.). „Про заходи дальшого удосконалення роботи середньої загальноосвітньої школи” (1966 р.). зміни, внесені в „Закон про школу” (1966 р.). Запровадження кабінетної системи навчання.

Особливості школи й педагогіки України у 70-80-ті рр. Статут середньої загальноосвітньої школи (1970 р.). Розвиток кабінетної системи навчання, широке використання у процесі навчання ТЗН, введення атестації учителів. Постанова ЦК КПРС та Ради Міністрів „Про дальше покращення навчання, виховання учнів загальноосвітніх шкіл і підготовки їх до праці” (1977 р.).

Криза загальноосвітньої школи у 70-80-х рр. та спроба вийти з неї. Реформа загальноосвітньої школи 1984 р. та її наслідки.

Основні поняття: загальна обов'язкова восьмирічна школа, повна середня школа, школа-інтернат, вечірня, змінна, заочна середні школи, технікум, криза освіти, загальноосвітня школа. атестація педагогічних працівників.

Тема 2

Педагогічна діяльність та погляди С.Чавдарова, Г.Костюка, І.Синиці, А.Бондаря, М.Ніжинського

Життєвий і творчий шлях С.Чавдарова, загальна характеристика його педагогічного доробку (дослідження педагогічних поглядів Г.Сковороди. К.Ушинського, Т.Шевченка, І.Франка, А.Макаренка; розробка проблем викладання української мови, розробка підручників української мови та

методичних посібників для вчителів, викладацька діяльність та публікація статей з питань дидактики).

С.Литвинов як вчений та історик педагогіки, його основні праці та внесок у розвиток педагогічної теорії та практики.

Один з основоположників психологічної науки Г.Костюк, розробка та дослідження ним конструктивних теоретичних принципів розбудови радянської психології. Керівництво підготовкою першого підручника з психології в Україні. Внесок Г.Костюка у розвиток дитячої та педагогічної психології.

Розробка І.Синицею проблем педагогічної майстерності та психології мовлення. Питання педагогічного такту в науковому доробку І.Синиці.

Життєвий та творчий шлях М.Ніжинського. Розробка ним проблем виховання особистості в колективі. Загальна характеристика праці „Колектив і особистість”. Дослідження М.Ніжинським педагогічної спадщини А.Макаренка. Порівняльна характеристика поглядів М.Ніжинського та А.Макаренка на колектив, його роль та значення у вихованні особистості.

Основні поняття: методика викладання мови, історико-педагогічні дослідження, антирелігійне виховання, психологічна наука, конструктивні теоретичні принципи розбудови психологічної науки. Педагогічна майстерність, педагогічний такт, розробка теорії колективу.

Тема 3

Освітня діяльність та педагогічні погляди В.Сухомлинського

Біографічні відомості про В.Сухомлинського. Мета виховання та його принципи за В.Сухомлинським, основні положення його виховної системи, розкриті у працях „Серце віддаю дітям”. „Мудра влада колективу”, „Виховання громадянина”, „Павлиська середня школа”, „Розмова з молодим директором школи”, „Сто порад учителів” тощо.

Питання розумового виховання у педагогічній спадщині В.Сухомлинського: виховання самодисципліни, формування пізнавальних мотивів, організація розумової діяльності, творчі завдання, елементи дослідження як шляхи активізації розумової діяльності.

Питання морального виховання. Єдність морального, трудового та естетичного виховання у педагогічній спадщині В.Сухомлинського. Практика морального виховання Павлиської школи.

Питання трудового виховання, основи його здійснення. Досвід Павлиської середньої школи щодо здійснення морального, трудового та естетичного виховання.

Сутність родинно-шкільного виховання за В.Сухомлинським. Батьківський авторитет та його різновиди. Загальна характеристика праці В.Сухомлинського „Батьківська педагогіка”.

Основні поняття: народні традиції, гуманізм, урок на природі, громадянськість, самоствердження, культ книги, матері, Батьківщини, праці, природи, оптимістична гіпотеза, педагогічне прогнозування, „Вузли знань”, спецорганізація розумової діяльності, родинно-шкільне виховання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	усь- го	у тому числі					усь о- го	у тому числі					
		л	п	лб	інд	с.р		л	п	лб	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль I													
<i>Зародження педагогічної теорії в Україні</i>													
Тема 1 Вступ. Предмет і завдання історії педагогіки як науки	4	2				2	4	2					2
Тема 2 Світова педагогічна думка та її вплив на розвиток педагогіч- ної думки України	8	4				4	8	2					6
Тема 3 Школа і педагогічна думка Київської Русі	4	2				2	4						4
Тема 4 Виховання і школа України XIV - XV ст.	4					4	4						4
Разом за змістовим модулем 1	20	8				12	20	4					16
Змістовий модуль II													
<i>Педагогіка та освіта XIV-XVIII ст.</i>													
Тема 1 Виховання та школа XVI – XVIII ст.	4	2				2	4						4
Тема 2 Представники педагогічної думки XVI- XVII ст.	4		2			2	4						4
Тема 3 Педагогічна концепція Г.Сковороди	6		2			4	6						6
Тема 4 Представники педагогічної думки XVII ст.	4					4	4						4
Разом за змістовим	18	2	4			12	18						18

модулем 2												
Змістовий модуль III												
Школа та педагогічна думка України XIX – початку XX ст.												
Тема 1 Виховання та школа України XIX – початку XX ст.	4	2				2	4					4
Тема 2 Педагогічні ідеї О.В.Духновича	4					4	4					4
Тема 3 Представники педа- гогічної думки XIX ст.	4	2				2	4					4
Тема 4 Видатний вітчизняний педагог К.Ушинський	6	2	2			2	4	2				2
Тема 5 Освітні діячі другої половини XIX- початку XX ст.: М.Корф, Х.Ал- чевська, Т.Лубенець, С.Миропольський, М.Демков	4		2			2	4		2			2
Тема 6 Українські письмен- ники у боротьбі за прогресивну педагогічну думку	4					4	2					2
Тема 7 Борці за розбудову української національ- ної школи В.Науменко, М.Аркас, М.Грушевський	2					2	2					2
Разом за змістовим модулем 3	28	6	4			14	28					22
Змістовий модуль IV												
Освітні діячі 1918-1939 рр.												
Тема 1 Розбудова національної освіти періоду УНР	4	2				2	4					4
Тема 2 Освітні діячі періоду	4		2			2	4					4

УНР: Я.Чепіга, С.Черкасенко, В.Винниченко, І.Огієнко													
Тема 3 Педагогічна концепція С.Русової	6	2	2			2	6	2	2				2
Тема 4 Педагогічна система А.Макаренка	8	2	2			4	8	2	2				4
Тема 5 Освітня діяльність А.Синявського, М.Скрипника, О.Музиченка, О.Залужного, Г.Ващенко	4		2			2	4						4
Разом за змістовим модулем 4	26	6	8			12	26	4	4				18
Змістовий модуль V Яскраві особистості педагогіки радянської доби													
Тема 1 Стан школи та освіти у 40-80-х роках ХХ ст.	4	2				2	4						4
Тема 2 Педагогічна діяльність та погляди С.Чавда- рова, Г.Костюка, І.Си- ниці, А.Бондаря, М.Ніжинського	4		2			4	6		2				4
Тема 3 Освітня діяльність та педагогічні погляди В.Сухомлинського	8	4	2			2	8	4	2				4
Разом за змістовим модулем 5	18	6	4			8	18	4	4				10
Модуль 2													
ІНДЗ			-	-	10	-						10	
Усього годин	120	28	20	-	10	46	120	10	8			10	92

5. Теми семінарсько-практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
----------	------------	--------------------

1	Представники педагогічної думки епохи Українського Відродження	2
2	Освітня діяльність і педагогічні погляди Г.С.Сковороди	2
3	Освітня діяльність та педагогічні погляди М.О.Корфа, Х.Д.Алчевської, Т.Г.Лубенця, С.І.Миропольського	2
4	Видатний вітчизняний педагог К.Д.Ушинський	2
5	Освітні діячі періоду Української Народної Республіки	2
6	Педагогічна концепція С.Русової	2
7	Педагогічна система А.С.Макаренка	2
8	Освітня діяльність А.Синявського, М.Скрипника, О.Музиченка, О.Залужного, Г.Ващенко	2
9	Педагогічна діяльність та погляди С.Х.Чавдарова, Г.С.Костюка, І.О.Синиці, А.Д.Бондаря, М.П.Ніжинського	2
10	О.В.Сухомлинський та його педагогічна спадщина.	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	відсутні	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	відсутні	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Предмет і завдання історії педагогіки як науки	2
2	Світова педагогічна думка та її вплив на розвиток педагогічної думки України	6
3	Школа і педагогічна думка Київської Русі	4
4	Виховання і школа України XIV - XV ст.	4
5	Виховання та школа XVI – XVIII ст.	4
6	Представники педагогічної думки XVI- XVII ст.	4
7	Педагогічна концепція Г.Сковороди	6
8	Представники педагогічної думки XVII ст.	4
9	Виховання та школа України XIX – початку XX ст.	4
10	Педагогічні ідеї О.В.Духновича	4
11	Представники педагогічної думки XIX ст.	4
12	Освітні діячі другої половини XIX- початку XX ст.: М.Корф, Х.Алчевська, Т.Лубенець, С.Миропольський,	2

	М.Демков	
13	Українські письменники у боротьбі за прогресивну педагогічну думку	2
14	Борці за розбудову української національної школи В.Науменко, М.Аркас, М.Грушевський	2
15	Розбудова національної освіти періоду УНР	2
16	Освітні діячі періоду УНР: Я.Чепіга, С.Черкасенко, В.Винниченко, І.Огієнко	4
17	Педагогічна концепція С.Русової	4
18	Педагогічна система А.Макаренка	2
19	Освітня діяльність А.Синявського, М.Скрипника, О.Музиченка, О.Залужного, Г.Ващенко	4
20	Стан школи та освіти у 40-80-х роках ХХ ст.	4
21	Педагогічна діяльність та погляди С.Чавдарова, Г.Костюка, І.Синиці, А.Бондаря, М.Ніжинського	4
22	Освітня діяльність та педагогічні погляди В.Сухомлинського	4
23	Стан школи та освіти у 40-80-х роках ХХ ст.	4
	Разом	62

9. Індивідуальні завдання

Підготовка мультимедійної презентації з характеристикою та аналізом педагогічних поглядів та освітньої діяльності одного з вітчизняних освітніх діячів.

10. Методи навчання

Лекції, складання графічних схем, заповнення таблиць, конспектування, написання рефератів, укладання глосарію, тестові завдання.

11. Методи контролю

Перевірка конспектів студентів; співбесіда зі студентами під час індивідуальних занять; консультація; тестова перевірка знань; перевірка індивідуального навчально-дослідного завдання; експрес-опитування; екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ІНДЗ	Екз	Сума
8	8	8	8	8	10	50	100

Критерії оцінювання навчальної діяльності студентів з дисципліни «Історія педагогіки»

<i>Індивідуальне навчально-дослідне завдання</i>	
Змістовність, глибина висвітлення досліджуваної проблеми	0-2 бали
Логіка, чітка послідовність висвітлення історичних подій чи поглядів освітніх діячів.	0-2 бали

Правильність постановки мети та завдань індивідуального навчально-дослідного завдання, методів, використаних в ході дослідження.		0-2 бали
Об'єктивність, коректність, переконливість висновків дослідження.		0-2 бали
Відповідність технічного та літературного оформлення роботи вимогам. Відсутність мовних помилок.		0-2 бали
Максимальна кількість балів		10
<i>Самостійна робота студента та робота на семінарі</i>		
0 балів	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини;* - відмова від відповіді на запитання за змістом теми; - фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них. 	
1 бал	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - практичне завдання до заняття виконано частково або містить певні неточності. - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності. 	
2 бали	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми. - повно, змістовно та логічно виконане практичне завдання. 	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	---	---

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни «Історія педагогіки»
3. Методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських занять.
4. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.
5. Тестові завдання до курсу.

14. Рекомендована література

Базова

1. Артемова, Л.В. Історія педагогіки України: підручник. К.: Либідь, 2006. 424 с
2. Березівська Л. Д. Реформування шкільної освіти в Україні у ХХ столітті : монографія. К. : Богданова А.М., 2008. 406 с.
3. Вознюк О.В. Розвиток вітчизняної педагогічної думки: синергетичний підхід: Монографія /за ред. проф. П.Ю. Сауха. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 184 с.
4. Задорожна-Княгницька Л.В. Історія педагогіки: навчальний посібник. Херсон: ОДЖІ_Плюс, 2020. 364 с.
5. Камнева И. Ю. Становление теории управления в образовательных системах. *Устойчивое инновационное развитие: проектирование и управление* : 2010. Т. 6. № 3 (8). С. 11–23. URL: http://www.rypravlenie.ru/wp-content/uploads/2010/11/2_Stanovlenie-teorii-upravlenia_Kamneva.pdf.
6. Левківський М. Історія педагогіки: Навчальний посібник для педагогічних ВУЗів / М.Левківський. - Тернопіль, 2001.
7. Левківський М.В. Історія педагогіки. Видання 2-ге, доповнене. Підручник / М.В.Левківський. - К.: Центр навчальної літератури, 2006.
8. Лузан П.Г., Васюк О.В., Бернова О.М. Історія педагогіки та освіти в Україні: навч. посібник. К. : Національний аграрний ун-т, 2007. 300 с.
9. Любар, О.О. Історія української школи і педагогіки: навчальний посібник/ О.О. Любар, М.Г. Стельмахович, Д.Т. Федоренко. - К.: Знання, 2003. - 450 с.
10. Мосіяшенко В. А., Задорожна Л. В., Курок О. І. Історія педагогіки України в особах : навч посіб. Ідання 2-ге. Суми: Університетська книга, 2015. 266 с.
11. Прокопенко Л. Л. Становлення державного управління освітою в Україні: історико–теоретичний аспект. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-2/doc/1/07.pdf>.

Допоміжна

1. Алчевская Х.Д. Книга для взрослых. Первый год обучения / Сост. ученицами воскресных школ при ближайшем участии Х.Д.Алчевской. - М., 1900. - 200 с.
2. Алчевская Х.Д. Передуманное и пережитое. Дневники, письма, воспоминания.-М., 1912. - 467 с.
3. Біднов В. Школа і освіта на Україні. Українська культура: Лекції.-К., 1993.- С.40-70.
4. Веркалець М.М. Педагогічні ідеї Б.Д.Грінченка. - К.: Вид-во "Знання" УРСР, 1990. - 48 с. (Сер. "Педагогіка", №7)
5. Дорошенко Д.І. Нариси історії України / Передмова О.І.Денисюка.-Л., 1991.
6. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія/ ред. В. Г. Кремень. - К.: Знання, 2005. - 767 с.
7. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / Упоряд. О.О.Любар; за ред. В.Г.Кременя.-К.: Т-во „Знання”, КОО, 2003.

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ПОСІБНИКІВ, ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ТОЩО

1. Мультимедійна презентація «Історія педагогіки як наука» - 34 слайди.
2. Мультимедійна презентація «Становлення школи та педагогічної думки періоду київської Русі» - 34 слайди.
3. Мультимедійна презентація «Невідомий Антон Макаренко» - 34 слайди.
4. Мультимедійна презентація «Софія Русова» - 20 слайдів.
5. Відеофільм «Талановита дочка українського народу С.Русова» - 15 хв.
6. Мультимедійна презентація «М.І.Пирогов» - 18 слайдів.
7. Мультимедійна презентація «В.О.Сухомлинський» - 36 слайдів.
8. Мультимедійна презентація «Я.Ф.Чепіга» - 10 слайдів.
9. Мультимедійна презентація «М.О.Корф» - 16 слайдів.

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ БІБЛІОТЕКИ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ НАВЧАЛЬНИМИ ПІДРУЧНИКАМИ (ПОСІБНИКАМИ) З ДИСЦИПЛІНИ

	Автор	Назва видання	Видавництво, рік	Кількість прим.
Історія педагогіки	Любар О.О	Історія української школи і педагогіки	К.: Знання, 2006	27
	Артемова Л.В.	Історія педагогіки України	К.: Либідь, 2006.	75
	Сисоева С.О. Соколова І.В.	Нариси з історії розвитку педагогічної думки	К.: ЦНЛ, 2003	96
	Любар О.О.	Історія української школи і педагогіки	К.: Знання, 2003	61
	Кременя В.Г.	Історія української школи і педагогіки	К.: Знання, 2003	5